

Täysistunto

Tiistai 10.9.2024 klo 14.00—17.55

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kasvinsuojeluaineista annetun lain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 43/2024 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 6/2024 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelua, edustaja Elomaa, olkaapa hyvä.

Keskustelu

16.58 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Kasvinsuojeluaineita käytetään meillä selvästi vähemmän viljeltyä peltopinta-alaa kohti kuin Keski-Euroopassa. Selvää kuitenkin on, että ilmaston lämmetessä tuholaisten ja kasvitautien määrä kasvaa myös Suomessa, jolloin torjuntaa tarvitaan enemmän. Näin varmistetaan hyvä sato sekä määrällisesti että laadullisesti. Ja tässä tulee se iso ongelma, että samaa kasvia, jota viljellään Suomessa, viljellään Keski-Euroopassa ja siellä saa tuholaisten torjuntaan käyttää näitä myrkkijä — jos niin voidaan sanoa — suuremmissa määrin verrattuna Suomeen ja silti ollaan samalla viivalla. Tässä tulee tämä epätasapaino ja epäoikeudenmukaisuus, koska täytyyhän siihen pyrkiä, että näitä kasvinsuojeluaineita tulevaisuudessakin käytetään yhä vähemmän. Sehän on terveyteen liittyvä asia. Mutta kuitenkin tämä on nyt tällainen vaikea tilanne, koska Suomessakin ilmasto muuttuu ja tulee tämä ongelma-asia, että tänne tulee vielä enemmän näitä tuholaisia tulevaisuudessa. Pitäisi olla yhtenäinen käytäntö, ja valiokunnassa olemmekin todenneet, että kasvinsuojeluaineita, jotka on jo hyväksytty muissa EU-maissa, tulee meilläkin saada käyttää.

Ja sitten otetaan toinen tärkeä asia, joka sisältyy tähän esitykseen ja jota olemme mietinnössä pohtineet: lennokkien käyttö kasvinsuojeluaineiden levittämisessä. Levitys lennokeilla on tehokasta ja vähentää kasvinsuojeluaineiden käyttömääriä. Lisäksi on mahdollista keskittyä vain ongelma-alueisiin, mikä tällä hetkellä käytössä olevalla kalustolla on lähestulkoon mahdotonta. Tässäkin asiassa tietysti, kun kasvinsuojeluaineita levitetään lentolevityksellä, pitää olla hyvin tarkkana, ja on hyvä, että sitä säädellään kuitenkin ja saadaan tästä asiasta käytännön kokemusta, myös lennokeista, ettei aiheuteta vaaraa ympäristöön, eläimille ja ihmisille. Mutta teknologiaa on hyvä nyt sitten käyttää ja kehittää tässäkin suhteessa, ja sehän johtaa siihen, että kasvinsuojeluaineita tulevaisuudessa käytettäisiin vähemmän, mikä on kaikille parempaa tulevaisuutta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 82/2024 vp

17.01 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Elomaa jo hyvin nosti puheenvuorossaan esille valiokunnan keskeisimmät huomiot tämän ehdotuksen sisällöstä. Kertaan ne kuitenkin vielä, ja erityisesti tämän Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintaan liittyvän huomion haluan nostaa esille.

Valiokunta siis painotti, että pitää erittäin hyvänä, että lakiesitys mahdollistaa jatkossa tutkimuskäyttöön ja kehitystarkoituksiin suoritettaviin kokeisiin käytettäväksi lennokkeja, droneja. Valiokunnassa käytiin myös paljon keskustelua siitä, että näiden lennokkien käytöstä ja niiden soveltuvuudesta kasvinsuojelun täsmätoimenpiteisiin pitää saada nopeasti lisätietoa, jotta mahdollisesti sitten niiden käyttöä voitaisiin laajentaa ihan tavalliseen peltoviljelyynkin.

Toinen keskeinen havainto oli se, että meidän pitäisi saada, juuri niin kuin Elomaa puheenvuorossaan totesi, nopeammin luvat käyttää uusia kasvinsuojeluaineita. Valiokunta erittäin vahvasti painotti sitä, että yhteispohjoismaisten hyväksymisprosessien ja tutkimustulosten pitää riittää siihen, että me kykenisimme Suomessakin ottamaan joustavasti uusia kasvinsuojeluaineita kotimaiseen käyttöön.

Arvoisa rouva puhemies! Kasvinsuojelusuojeluaineiden käyttöön saaminen ja niiden hyväksymisprosessit ovat olleet Turvallisuus- ja kemikaalivirastossa erittäin hitaita. Virasto ei ole kyennyt käsittelemään lupahakemuksia EU:n asettamissa määräajoissa. Se ei ole kyennyt noudattamaan EU:n asettamia normeja kasvinsuojeluaineiden hyväksymisaikoihin ja sitä lainsäädäntöä. Valiokunta painokkaasti toteaa, että hyväksymisprosessit pitää saada ajan tasalle ja toimimaan jouhevammin.

Suora sitaatti valiokunnan mietinnöstä: ”Valiokunta korostaa, että Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulee toiminnassaan voida keskittyä viljelijöiden näkökulmasta tärkeimpään tehtäväänsä eli kasvinsuojeluaineiden hyväksyntään. Viraston sisäisiä menettelyjä ja työtapoja on syytä arvioida kriittisesti ja katsoa, mitä voidaan oppia esimerkiksi naapurimaiden käytännöistä. Menettelyiden nopeuttamiseksi tulee erityisesti muissa Pohjoismaissa ja EU:n pohjoisella vyöhykkeellä tehdyt tutkimukset ja arvioinnit voida ottaa nykyistä yksinkertaisemmin huomioon hyväksyttäessä kasvinsuojeluaineita Suomessa. Valiokunta pitää kestävämmänä, että kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnasta vastaava viranomaisen voi omassa toiminnassaan jättää noudattamatta EU-lainsäädännössä asetettuja määräaikoja ilman seuraamuksia.” Tätä suurempaan ja painokkaammin varmaan valiokunta ei voi lausua. Valiokunta edelleen jatkaa: ”Valiokunta edellyttää, että maa- ja metsätalousministeriö huolehtii kaikilta osin kasvinsuojeluaineista annetun lain ja sen taustalla olevan EU-lainsäädännön asianmukaisesta toimeenpanosta ja varmistaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toiminnassa esiintyneiden ongelmien ratkaisemisen.”

Arvoisa rouva puhemies! Tämä on harvinaisen selvää tekstiä valiokunnalta. Nykyinen toimintamalli, viranomaistoiminta Suomessa, ei kestä laillisuustarkastelua, ei noudata EU-lainsäädäntöä, ei takaa viljelijöille oikeusturvaa. Myöskään elinkeinon menestyksekkään suorittamisen edellytykset eivät kaikilta osin täyty. Valiokunta tässä latelee erittäin selkeitä sävelet, että nämä asiat on saatava kuntoon. Tälle ei ole mitään vaihtoehtoa.

Lakiesitys on sinänsä hyvä, mutta tämä suurempi kysymys, miten saadaan viranomaisen noudattamaan lainsäädäntöä, on se, mihin pitää nyt seuraavaksi tarttua. [Ritva Elomaa: Erittäin hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja edustaja Hoskonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 82/2024 vp

17.06 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia edustaja Viljaselle erinomaisesta esittelystä, mitä tämä homma käytännössä tarkoittaa. Elikkä tässä olemme törmäämässä taas sen Pyhän Byrokratiuksen valtavaan muuriin, joka näköjään tässä maassa on estänyt ennenkin monta järkevää toimintoa.

Elikkä maatalouden kannalta, kun maanviljelijä tekee työtään yrittäjänä, hänelle pitää suoda aidosti mahdollisuus tehdä työtään ja kasvinsuojeluaineiden käytön pitää olla mahdollista. Suomi on täällä Skandinavian nurkassa, olemme saari. Jos emme itse pysty omia ruokiamme tuottamaan tässä maassa, ja nämä kriisit ovat näköjään viime aikoina pyrkineet vain kasvamaan — kaikki toivovat toki rauhaa Ukrainaan ja muutenkin rauhallista menoa maailmaan, mutta ei tämä siltä näytä — niin toivon, että tämä maa- ja metsätalousvaliokunnan viesti menee nyt niin viimeisen päälle perille, että toimitaan oikein.

Samalla kertaa nostan toisen maa- ja metsätalousministeriön toimivaltaan kuuluvan asian, tämän suurpetopolitiikan. Me kaikki tiedämme tässä maassa, mikä se oikea tilanne on. Kun direktiivi sallii kuitenkin kannanhoidollisen metsästyksen, se vain jostain syystä laiminlyödään — vaikka se on täysin laillista toimintaa. Ministeriön virkamiehethän junaavat vastaan. Kohta menee ihmishenkiä, jos ei tähän asiaan puututa. Suurpetokannat ovat niin valtavan vahvoja, että navettojen ovet on pantava lukkoon, koska sudet käyvät siellä öisin, niin kuin Pohjois-Karjalassa pari viikkoa sitten kävi. Susi kävi syömässä pihatosta erään talon karjaan kuuluvan eläimen ja valtavaa vahinkoa ja kauhua herätti tilalla. Olkoon tämä varoittavana esimerkkinä siitä, mitä tämä suomalainen viranomaistoiminta tarkoittaa.

Maa- ja metsävaliokunta on tarttunut oikeasti härkää sarvista tekemällä selvän mietinnön, ja toivottavasti tämä nyt luetaan myös siellä ministeriössä. Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayahin — hän ei ole ikävä kyllä nyt paikalla, mutta viesti varmaan menee perille — on pidettävä huoli siitä, että tämä pannaan kanssa täytäntöön. Ei se riitä, että tehdään hyvä mietintö, vaan se on laitettava täytäntöön sellaisena kuin se on. — Ei muuta.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 43/2024 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.